

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม*

ADMINISTRATION BASED ON THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AT MAHASARAKHAM TOWN MUNICIPALITY SCHOOLS

เบญจวรรณ กองทอง¹, อรุษา พรหมทา², กฤษณก ดวงชาทม³
Benjawan Thongkong¹, Urasa Promtha², Kritkanok Duangchatom³
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.^{1,2,3}
Email : benjawanx2521@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 125 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้าน 9 ด้าน ไม่แตกต่างกันและ 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ควรมีแนวทางการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความสามารถและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติราชการในงานหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบตลอดรอบการประเมินกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ ควรมีการบริหารจัดการด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ มีการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับแผนงานสามารถบริหารงานที่มีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและสถานศึกษาควรทำแผนพัฒนาองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงตามแผนยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : 1. การบริหารงาน 2. หลักธรรมาภิบาล 3. ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the opinions of teachers about the administration based on the principles of good governance of the school administrators in Mahasarakham town municipality schools, 2) to compare the overall opinion of the teachers about the administration based on the principles of good governance of the school administrators in Mahasarakham town municipality schools regarding work position and work experience, and 3) to find useful practical guidelines of the administration based on the principles of good governance for school administrators. The sample group consisted of 125 school administrators and school teachers and 20 experts. Research instruments were questionnaire, interview form. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research result was found that: 1. the study showed that the overall opinion of the teachers about the administration based on the principles of good governance of the administrators was at a high level. 2. The findings indicated that the overall opinion of the school directors and teachers about the administration based on the principles of good governance of the administrators regarding the different work positions was not different. 3. Regarding the practical guidelines, the findings suggested that there should be strategies for following up and evaluating the administration based on the principles of good governance of the administrators for the improvement. The best practical strategy for the administration should base on

the ability and competency of the administrators in accountability, effectiveness, and effectiveness. The practical strategy should be also clear for the administrators. The administration should focus on efficiency in time, money, and resources. The resource management should relate to the development plan for the efficiency and goal of the organization. The schools should have short-term and long-term development plans for appropriate and practical implementation based on the strategic plan and the final goal.

Keywords : 1. Administration 2. Good Governance 3. School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของโลกาภิวัตน์ ทำให้ในปัจจุบันสังคมและวัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ค่านิยมและทัศนคติของคนในชาติ ดังนั้น การศึกษาจึงนับเป็นสิ่งสำคัญมากของคนในปัจจุบัน เพราะบุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นมนุษย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้ทรงตรัสไว้ว่า “นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะมีคนดีมีคุณภาพ คือทั้งเก่งทั้งดีมาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและหลักสำหรับสร้างสรรค์และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาครอบหุ้มนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่อำนาจประโยชน์ที่พึงประสงค์” (พระประเมศวร์ ปญญาวิโร, 2554)

อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพยายามทำตนให้เป็นທີ່เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริงประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารงานรวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหารในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นจะต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์กรให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า

“ธรรมาภิบาล”มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วยหลักการดังกล่าวได้แก่หลักนิติธรรมหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามในฐานะที่เป็นส่วนราชการ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินงานให้เป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูประบบราชการไทยโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญทางด้านการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดความคุ้มค่าโดยได้มีการกำหนดจุดเน้นในการดำเนินงาน คือ 1)สถานศึกษาในสังกัดจะต้องบริหารจัดการโดยมีส่วนร่วมมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนและผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก 2)องค์คณะบุคคลระดับโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3)สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพระดับนานาชาติจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (กองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561) แต่ยังไม่ได้นับประเด็นของหลักธรรมาภิบาลในส่วนหลักประสิทธิภาพหลักประสิทธิผลหลักการตอบสนองหลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใสหลักนิติธรรมและหลักมุ่งเน้นฉันทามติที่กองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคามจะต้องดำเนินการในการบริหารจัดการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ทั้ง 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยเลือกโรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียนที่สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อจะได้นำแนวคิดเกี่ยวกับบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของครูผู้สอนนำเสนอแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคามต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกตามตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผู้บริหารคณะครูและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

4.2 ผู้บริหารคณะครูและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบข้อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้อำนวยการและครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

4.3 ผู้บริหารคณะครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์และปรับใช้ในการบริหารและพัฒนางานได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ปีการศึกษา 2561 จาก 7 โรงเรียน จำนวน 125 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น(รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามการเก็บรวบรวมข้อมูล 1)ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละแห่งอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้กลับไปรับแบบสอบถามกลับคืน 2)ผู้วิจัยลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเตรียมพร้อมในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล 1)การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบ

แบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2)วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2561) 3)นำค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายโดยถือตามเกณฑ์ของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2561) 4)ทดสอบเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สถิติ t-test (Independent Samples) ส่วนตัวแปรตำแหน่งในสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงานใช้การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สถิติความแปรปรวนแบบทางเดียว F-test(One-way ANOVA) 5)ข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปแล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ได้ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Independent Samples)

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้อำนวยการกองการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหาร จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน นักวิชาการปฏิบัติการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนจากโรงเรียน 7 แห่ง โรงเรียนละ 2 คน รวม 14 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ1)การสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview) 1.1)ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามข้อ 1.1 ในระยะที่ 1 1.2)ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยและนำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ 1.3)จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไปการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยผ่านการขออนุญาตจากผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 20 คน โดยสัมภาษณ์ที่โรงเรียนและที่บ้านตามความเหมาะสม เพื่อนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาในภาพรวม และสรุปผลการสัมภาษณ์เป็นความเรียงการวิเคราะห์ข้อมูลนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านหลักประสิทธิผล	4.08	0.43	มาก
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.12	0.44	มาก
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.56	0.24	มากที่สุด
4. ด้านหลักการระับผิดชอบ	4.65	0.29	มากที่สุด
5. ด้านหลักความโปร่งใส	4.65	0.47	มากที่สุด
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.33	0.29	มาก
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.61	0.26	มากที่สุด
8. ด้านหลักนิติธรรม	4.56	0.29	มากที่สุด
9. ด้านหลักความเสมอภาค	4.53	0.27	มากที่สุด
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.48	0.65	มาก
รวม	4.45	0.36	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน และอยู่ในระดับมากอีก 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการระับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านหลักประสิทธิภาพ และด้านหลักประสิทธิผล

6.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p
	(n = 13)		(n = 112)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักประสิทธิผล	4.15	0.35	4.07	0.44	.683	.496
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.06	0.60	4.13	0.42	-.535	.593
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.46	0.24	4.57	0.24	-1.610	.128
4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบ	4.54	0.32	4.66	0.28	-1.436	.154
5. ด้านหลักความโปร่งใส	4.60	0.22	4.59	0.21	.175	.861
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.42	0.19	4.32	0.30	1.161	.248
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	4.54	0.24	4.62	0.26	-1.085	.280
8. ด้านหลักนิติธรรม	4.72	0.24	4.54	0.29	2.175	.032*
9. ด้านหลักความเสมอภาค	4.55	0.25	4.53	0.27	.317	.752
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.38	0.24	4.28	0.29	1.286	.201
รวม	4.44	0.12	4.43	0.12	.348	.733

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและเป็นรายด้าน 11 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักนิติธรรมบุคลากรครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสรุปประเด็นสำคัญของการสัมภาษณ์ และนำเสนอโดยการสรุปผลในภาพรวมตามหัวข้อประเด็นสำคัญแต่ละประเด็นเป็นแบบความเรียง ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แนวทางการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นพบว่า จำเป็นต้องมีการตรวจสอบความสามารถและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติราชการในงานหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบตลอดรอบการประเมินในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และวิธีการที่เทศบาลได้กำหนดไว้ เปรียบเทียบกับเป้าหมายของผลการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานผลงานที่วางไว้เมื่อต้นรอบการประเมินว่ามีผลสำเร็จในการปฏิบัติราชการของผู้บริหารเป็นไปตามเป้าหมายจริงหรือไม่ อย่างไร เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพิจารณาเรื่องต่างๆ เช่น การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้งหรือการพัฒนา เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้วยความรับผิดชอบต่อกำหนดผู้รับผิดชอบ และมอบหมายงานอย่างชัดเจนหรือไม่ ควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร พบว่า จากการสังเกตการณ์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม เห็นว่ามีการบริหารงานด้วยความรับผิดชอบต่อเป็นอย่างไรดี มีความกระตือรือร้น มีการออกแบบและคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาโรงเรียนของตนให้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียน โดยมีการกำหนดและมอบหมายหน้าที่ให้ครูหรือบุคลากรในโรงเรียนได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ ส่วนแนวทางแก้ไขในข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานที่ยังไม่สอดคล้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลบางด้าน บางตัวชี้วัด ควรให้ผู้บริหารเสริมแรงกระตุ้นให้ครูได้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อให้ดียิ่งขึ้น โดยการเสนอเพิ่มขึ้นเงินเดือน ประกาศและมอบเกียรติบัตรผลการปฏิบัติหน้าที่ดีเด่น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ประเด็นที่ 3 บุคลากรมีความพึงพอใจการดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและมีโอกาสได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียนอย่างทั่วถึงหรือไม่ ควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร พบว่า ในเรื่องการจัดกิจกรรมจากการพูดคุยกับครูจากทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้นเองมีความพึงพอใจมากที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกับนักเรียน เป็นการนันทนาการที่ทำให้ให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถของตน และครูทุกๆ คนในโรงเรียนได้มีโอกาสผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติหน้าที่การสอนมาเป็นพี่เลี้ยงนักเรียนที่อยู่ในชั้นของตน

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่า

ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้จัดทำแผนพัฒนาองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงมีการบริหารจัดการด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพมีการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับแผนงานสามารถบริหารงานที่มีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานเสร็จได้ทันเวลาและสถานการณ์นำข้อเสนอแนะหรือนโยบายจากเทศบาลเมืองมหาสารคามสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Terry (1977) ที่กล่าวว่า การบริหารที่ดีต้องและให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต้องอาศัย กระบวนการวางแผนงานที่ดี การจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพแรงจูงใจในการทำงานและการควบคุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์และอื่นๆ ที่มีอยู่เพื่อให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดความสำเร็จขององค์กร และเป็นไปตามแนวคิดของ Agera (2000) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืนในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา คือ ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐที่สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจนและมีการแข่งขันเพื่อการจัดการการบริการที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิรพัฒน์ โฉมฉลุย (2558) ได้วิจัยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแม่นางอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมความคิดเห็นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทน์ นาหนองตูม (2558) ได้วิจัยการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต4พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

7.2 บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้มีการบริหารจัดการด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพมีการจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับแผนงานสามารถบริหารงานที่มีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานเสร็จได้ทันเวลาและสถานการณ์มีการบริหารโดยการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงานของหน่วยงานซึ่งมีการบริหารทรัพยากรต้นทุนและงบประมาณที่เหมาะสมกับองค์กรให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รินทร์ดี พิทักษ์ (2558) ได้วิจัยพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลาพบว่าครูที่มีเพศและตำแหน่งงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2559) ได้วิจัยการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ครูจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตำแหน่งงาน และขนาดของสถานศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

7.3 บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี เห็นว่าผู้บริหารแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในแต่ละส่วนยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควรไม่มอบหมายอำนาจให้แต่ละฝ่ายสามารถตรวจสอบและถูกตรวจสอบซึ่งกันและกันการนำพระราชบัญญัติกฎกระทรวงระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริการโรงเรียนยังไม่ครอบคลุมและปฏิบัติได้ลุล่วงวัตถุประสงค์ไม่นำเอาหลักการพิจารณาเรื่องใดๆ ที่ยึดกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์มาใช้เป็นหลักในการบริหารโรงเรียนรวมถึงไม่ให้ความสำคัญแก่บุคลากรทุกคนเท่าเทียมกันตัวบุคลากรในโรงเรียนเองก็ยังไม่ยอมรับและปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเท่าที่ควรโดยเฉพาะผู้บริหารยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดอย่างเคร่งครัดซึ่งมากกว่าบุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิณัฐ คงใหม่ (2559) ได้วิจัยความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังวิเศษจังหวัดตรังพบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง ที่มีเพศอายุและประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัมมาน โต๊ะมี (2560) ได้วิจัยการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูอำเภอจะนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูอำเภอจะนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต3ที่มีวุฒิ

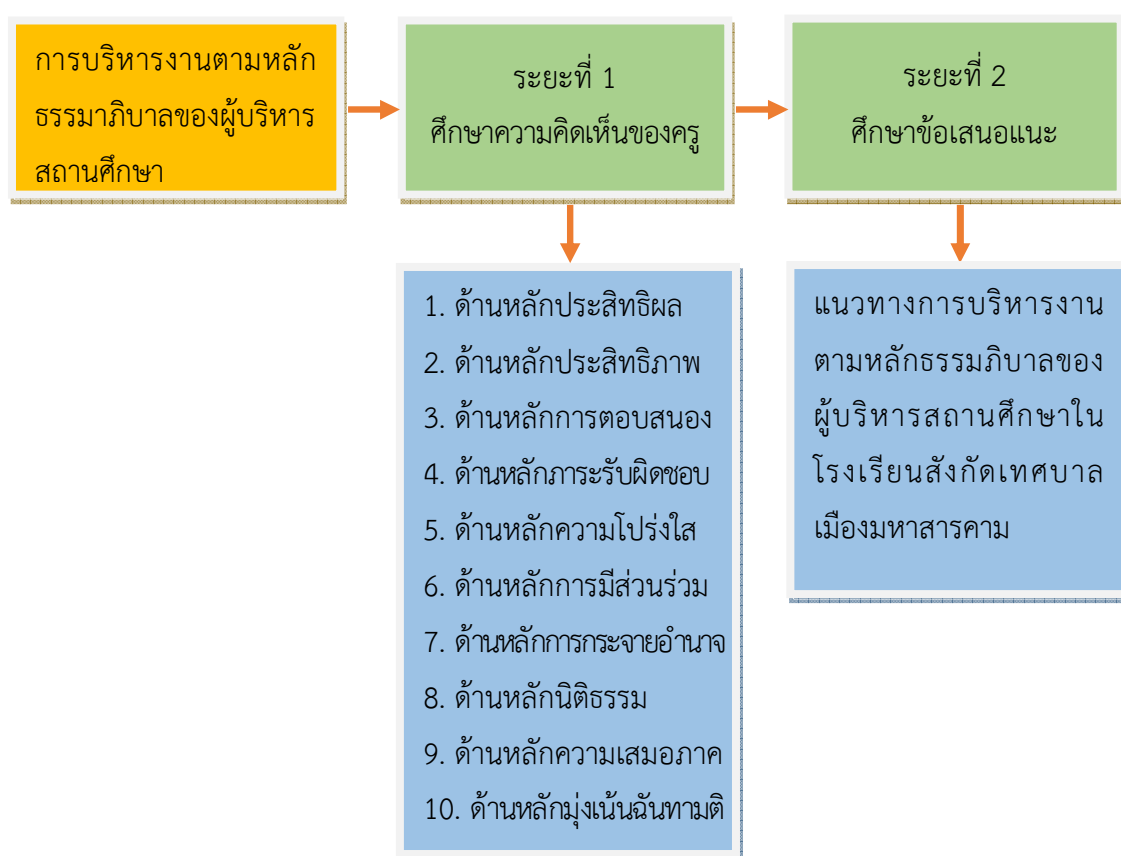
การศึกษาและประสบการณ์ในการสอนต่างกัันมีทัศนะต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

7.4 ข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองการศึกษาหัวหน้าฝ่ายบริหารศึกษานิเทศก์นักวิชาการปฏิบัติการครูผู้สอนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามสรุปประเด็นสำคัญได้ว่าแนวทางการติดตามและประเมินผลการการปฏิบัติงานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความสามารถและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติราชการในงานหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบตลอดรอบการประเมินในเชิงปริมาณและคุณภาพตามระเบียบกฎเกณฑ์และวิธีการที่เทศบาลได้กำหนดไว้เปรียบเทียบกับเป้าหมายของผลการปฏิบัติราชการให้สอดคล้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้วยความรับผิดชอบกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานอย่างชัดเจนรวมถึงการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์การเรียนโดยมีการกำหนดและมอบหมายหน้าที่ให้ครูหรือบุคลากรในโรงเรียนได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบและบุคลากรควรได้รับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในโรงเรียนมากขึ้นโดยครูที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเงินการอนุมัติเป็นผู้ร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการและความเรียบร้อยของงานในโครงการเพื่อหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชันรวมถึงสร้างความพึงพอใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียนอย่างทั่วถึงและครูในสังกัดเทศบาลฯควรเปิดอบรมแลกเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันบ่อยขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะและการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนรวมขององค์การแก่บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบควรมีการชี้แจงแนวทางพัฒนาโรงเรียนให้บุคลากรทราบอย่างชัดเจนรวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและแนวทางในการหาข้อตกลงจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์ควรจัดประชุมชี้แจงการเบิกจ่ายเงินในการจัดทำโครงการต่างๆให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้ทราบทุกขั้นตอนมอบหมายหน้าที่บุคลากรที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุมัติเงินจ่ายเงินอนุมัติโครงการร่วมตรวจสอบโครงการอย่างชัดเจนเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาการคอร์รัปชันในโรงเรียนและเพื่อให้เกิดความโปร่งใสอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ สมคิด มาวงค์ (2558) ได้กล่าวว่ากระบวนการบริหารการศึกษาเป็นแนวทางเทคนิคหรือวิธีการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก ๆ คือ การวางแผนการจัดองค์การการอำนวยการการประสานงานการควบคุมงานการตัดสินใจการจัดคนเข้าทำงานการจัดสรรทรัพยากรการติดต่อสื่อสารการประเมินผลและการปรับปรุงรวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติภารกิจการบริหารการศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุ

เป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นหัวใจหลักของผู้บริหารจำเป็นต้องทราบกระบวนการทางการบริหารและต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการทางการบริหารทุกขั้นตอนอย่างมีแนวคิดและความเหมาะสม

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม สรุปได้ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผู้บริหาร คณะครู และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในครั้งนี้ไปกำหนดเป็นนโยบายและปรับใช้ในการบริหารและพัฒนางานได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ผู้บริหารควรคำนึงถึงความยุติธรรมต่อบุคลากรในโรงเรียนใช้อำนาจในการบริหารงานโรงเรียนด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและมีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อตกลงในโรงเรียนร่วมกันอย่างเสมอภาค

9.2.2 ผู้บริหารควรปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารยึดมั่นความถูกต้อง ด้งามและมีศีลธรรมในการบริหารงาน

9.2.3 ผู้บริหารควรปฏิบัติกับครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยกและไม่เลือกปฏิบัติผู้รับบริการในชุมชนควรได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยก และไม่เลือกปฏิบัติและควรมอบหมายภาระงานให้ตามความเหมาะสมทั้งด้านความรู้ความสามารถ และความสนใจ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

9.3.2 ควรศึกษากิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน

10. เอกสารอ้างอิง

- กองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม. (2561). รายงานผลการดำเนินงานของกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ประจำปี 2561. มหาสารคาม : กองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม.
- จำนงค์ นานทองตุม. (2558). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จิรพัฒน์ โฉมฉวย. (2558). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บังอร จันกรม. (2559). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

- พระประเมศวร์ ปญฺญาวชิโร. (2554). **ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รินทร์รดี พัทธ์. (2558). **พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมคิด มawang. (2558). **การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อภิณัฐ คงใหม่. (2559). **ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังพิเศษจังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัมมาน ไต่มี. (2560). **การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Agere, S. (2000). **Promoting Good Governance: Principles, Practices and Perspective**. London : Commonwealth Secretariat.
- Terry, G. R. (1977). **Principles of Management**. Illinois : Richard D. Irwin. Inc.

11. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้วิจัย ประสบผลสำเร็จก้าวหน้าในวิชาชีพมาตลอด